

פנינים מתורת רבינו הגאון
רבי רב הבהו
קרק שליט"א
עידה"ק טבריה ת"ד

חג מתן - תורה
גליון 55 | תשפ"א

הדר קבלה מאהבה

דכשואומרים נעשה בלי לדעת מקודם מה לעשות, הרי זה מראה שמיחד את ליבו לעשות רצון אביו שבשמים בלבד.

ובירושלמי מצינו (חגיגה ב' ע"א) דאלישע בן אבויה שנה ופירש כיוון שבסעודת הברית שלו היו מסובין כל חכמי וגדולי ירושלים, ועסקו בלימוד התורה, וירדה אש מן השמים וליחכה סביבותיהם, וע"ז אמר אביו אבויה, יה"ר שיגדל הילד כזה, היינו שראה את האש שהיא כביכול כבוד חיצוני, וע"כ נענש ששנה ופירש, מחמת שכוונתו לא היתה לשם שמים.

וזה חלוק מעמד הר סיני, שעל אף שבהר סיני האש בערה סביב כל ההר כולו, ושם לא מצינו ולו אחד שהיו לו מטרות אחרות שלא לש"ש, או שחשק באש לשם כבוד עצמו, כיון ששם אמרו נעשה ונשמע, שעבדו ליבם מתחילה לעשות רצון אביהם שבשמים בלבד ולא לשום מטרות אחרות.

הר סיני - עשיו שונא ליעקב

ידועים דברי הגמ' בשבת (פ"ט ע"א) רב חסדא ורבה ברי' דרב הונא דאמרי תרווייהו מאי הר סיני הר שירדה שנאה לעכו"ם עליו.

ולכאורה יש להבין, וכי זו מטרתו של הר סיני להוריד שנאה, והלא עליו ירדה תוה"ק לעם ישראל, והשנאה היא רק יוצא פועל מנתינת התורה לעם ישראל.

ועוד יש להקשות אפילו אם נאמר כאותם אלו שאומרים, שע"י שנאה זו רצה הקב"ה להבדיל את עם ישראל שלא יתבוללו בגויים ח"ו, וכי לא יכל הקב"ה להבדיל את עמ"י בדרכים אחרות, אלא ע"י שנאה.

בגמ' שבת (פ"ח ע"א) (שמות יט, יז) ויתיצבו בתחתית ההר א"ר אבדימי בר חמא בר חסא, מלמד שכפה הקב"ה עליהם את ההר כגיגית, ואמר להם אם אתם מקבלים התורה מוטב, ואם לאו שם תהא קבורתכם, א"ר אחא בר יעקב מכאן מודעא רבה לאורייתא, אמר רבא אעפ"כ הדור קבלוה בימי אחשורוש, דכתיב (אסתר ט, כז) קימו וקבלו היהודים קיימו מה שקיבלו כבר, ע"כ.

ולכאורה יש להקשות, מה זכה אחשורוש שנקרא על שמו, ואמאי לא כתבו בגמ', הדר קבלוה 'בימי מרדכי ואסתר', והתירוץ הוא שדוקא אחשורוש זכה לכך, משום שעל ידו נתעורר הנס, דכל הנס התחיל מ"בלילה ההוא נדדה שנת המלך, וכו', ויאמר להביא את ספר הזכרונות". ומנס זה נתעוררו ישראל לקבל את התורה מאהבה.

ויש לרמז דבר זה במגילה דהנה כתיב בחז"ל (שבת ק"ד ע"א) דאמר רב חסדא מ"ם וסמ"ך שבלוחות בנס היו עומדין. וכתיב "וישם המלך אחשורוש מ"ם על הארץ", היינו דווקא ע"י אחשורוש, נתעוררה קבלת התורה מחדש של "מ"ס", הלא המה אותם מ"ם וסמ"ך שבנס היו עומדים.

וזהו הביאור "הדר קבלוה בימי אחשורוש", ולא בימי מרדכי ואסתר, שזכה להתחיל את ענין הנס ועל ידי נס זה נתעוררו ישראל לקבל התורה באהבה.

נעשה ונשמע

מבואר שכשאמרו ישראל נעשה ונשמע אז הגיעו לתכלית עבודת ד' לשמה בלא שום כוונות אחרות,

שפה
לנאמנים

פניני משא ומתן עם רבינו
בעל בתכשיטי אשתו
האם עובר על לא ילבש

סיפר מקורבו של רבינו ה"ה הרה"ג ר' יונתן מקייטן שליט"א מעשה שהיה כך היה, ביהודי בר אוריין מפעיה"ק טבריא טובב"א, אשר רצה לשמח את אשתו, ולקנות לה תכשיט נאה, ולשם כך חסך זמן רב מפת לחמו בכדי להגיע לסכום

המשך בעמוד הבא

משלח ידיהם, הכלכלה צומחת ופורחת, ולאחר עולה קנאתו של הגוי, אשר על כן קבע הקב"ה את אותה שנה בהר סיני, לאמר כך, אל תחשבו שהשנה היא מחמת סיבה כלשהיא, לבוש או דברים אחרים, ואין מקום לנסות ולתקן את אותה שנה, ולהתייפייף בפני הגוי, אלא תדעו ששנה זו, היא שנה לשם שנה. ואין לעם ישראל עצה נגד זה כי אם "הן עם לבדד ישכון ובגויים לא יתחשב".

ועל כרחק רואים אנו מכאן, שהשנה אינה פועל יוצא, ואינה בדרך אגב, כי אם עניין מיוחד שהקב"ה ברא את אותה שנה, עוד קודם מתן תורה, וזאת מודיע ע"י שמו של הר 'סיני' תדעו שעתה יורדת שנה לעם ישראל, שלא היתה עד היום.

והביאור הוא כך, שעל פי דרך הטבע, השנה הזו קיימת, כיוון שהלא עם ישראל, בכל מקום בו הם מגיעים, ובכל

דעת רבינו על נסיעה לקברות צדיקים בחו"ל-סגולה לשמירת הקדושה

דעה
הכמה ומוסד

שמענו ממקורבו של רבינו ושלוחו בענייני ציבור, ה"ה הר"ר מנשה בן אלישע שיחי, שביקש ברכתו של רבינו לטוס עם ילדו שטרם מלאו לו שבע שנים, להשתטח על קברי צדיקים בחו"ל, כפי ששמע שיש בכך סגולה מיוחדת, עוד בטרם מלאו לילד שבע שנים, ובכך יזכה לשמירה עליונה בענייני קדושה, כששמע זאת רבינו, אמר בתקיפות, שדעתו היא לא לנסוע כלל לחו"ל, ואפילו בכדי להשתטח על קברי צדיקים, לא ביומי דפגרא ולא בשאר ימות השנה, והוסיף רבינו ואמר, היות ורואה אני שחשוב לך ביותר עניין זה, אני מוכן להבטיח לך שמירה על הילד בענייני קדושה, אבל בתנאי קודם למעשה, שתבטיח לי שאתה לא עוזב את ארץ ישראל ונוסע לחו"ל ח"ו. כמובן שלתנאי זה הסכים הר"ר מנשה ותיכף ומיד ביטל טיסתו, ובירכו רבינו בחמימות גדולה, והבטיחו על הנ"ל.

נדבת מקורבו של רבינו

ידידנו העלה והנכבד

כמו"ה עו"ד גלעד משאט שיחי

להצלחה בכל מעשי ידיו

שפה לנאמנים - המשך

נאה, ואכן כעבור תקופה ארוכה, היה בידו די כדי לקנות את אותה הטבעת, ורכש אותה בעבורה, כמובן שאשתו ידעה להוקיר את ערכה הרב של המתנה, אמנם ערב אחד בשובה לביתה, והנה הטבעת שלא באשמתה נעלמה ואיננה, גם לאחר חיפושים קדחתניים, ואף שסרקו כל מילימטר מהדרך בה הלכה בדרכה לביתה, עדיין העלו חרס בידם והטבעת איננה.

בצר לו הרגיש הבעל שהדבר יכול לפגוע בשלום בית וליצור מתיחות ביניהם, פנה ללשכת הגזית לשאול פי האורים ותומים ה"ה רבינו שליט"א, כדת מה לעשות, כששמע רבינו את הסיפור, נטל קולמוסו, וצייר מע"ג הנייר, צורת 'מעבר חצייה' וסימן נקודה ואמר בנקודה זו מונחת הטבעת, תמחר לקחתה, ואכן מיהר אותו יהודי לאותו מקום, והטבעת היתה מונחת כאילו ממתנת לבעלים שירימו אותה. (זאת גם לאחר שבחיפושיו עבר באותו מעבר חצייה פעמים רבות וסרק כל פיסה ממנו). והוסיף הרה"ג ר"י מקייטן, שכעבור שנים רבות, שאל את אותו יהודי, שיספר לו שוב מעשה זה, ואכן חזר עליו בדיוק נמרץ כמו שסיפר בראשונה.

כשספרו קמיה רבינו המעשה ביטלו כלאחר יד, והוסיף אחד הנוכחים ואמר שבדרך חזור לביתו, ענד אותו יהודי את הטבעת על ידו, בכדי שלא תאבד לו שוב, נענה רבינו

ואמר, שבאמת מלשון הגמ' בשבת (ס"ב ע"א) אמרין שדרך האיש ללבוש טבעת אשתו כשמוליכה לאומן, וע"כ אי"ז מקרי משוי, וחשיבה הוצאה כדרכו, וקשה ע"ז דהרי כתב הר"ן (שם דף נ"ז) דהיכא שבעל לובש טבעת של אשתו, עובר ב'לא ילבש', וא"כ היאך שרי לענווד הטבעת בדרכו לאומן, ואילו בגמ' משמע שכן היה הדרך, ולכן חשיבה הוצאה כדרכו, ולא מקרי משוי.

ורצה ליישב רבינו עפ"י שי' הרמב"ם דהביא הלכות אלו של 'לא ילבש' בהל' ע"ז, ולכאורה מה השיכות להלכות ע"ז, הרי זה לאו דלא ילבש, והביאור הוא כך דלעבוד ע"ז צורתה היא לקחת חפץ כלשהוא שבראו הקב"ה לשם מטרתו, לראות בו בראת השי"ת, וע"י ע"ז משנים אותו ממטרתו הטבעית, ומשתמשים בו בכדי לעבוד בו ע"ז, כמו"כ 'לא ילבש' משנה ממטרת הבגד שהוא לבוש אשה, ולובש בו גבר.

לפי"ז אמר רבינו לחדש דכל היכא שהבעל משתמש בלבוש או בתכשיט למען מטרותיה של האשה, הרי זה לא מקרי משנה מצורת השתמשותו הטבעית, ועדיין מקרי שימושי האשה, ולכן כשמוליך הטבעת בכדי לתקנה אצל האומן, בשביל האשה הרי שאין זה 'לא ילבש', כי הרי לא משנה ייעודו ומחליפו, אלא עושה זאת בעבור האשה, וא"כ גם בציור דידן כל היכא שעונדה על ידו לשמור עבור אשתו את הטבעת מאיבוד, שרי.

הדפסת העלון לע"נ רבני טבריא:

רבה הראשי של טבריא, הצדיק החכם רבי חיים בן רבי יצחק סמאג'א זצ"ל
רבה הראשי של טבריא, הצדיק החכם רבי יעקב חי בן רבי ברוך זריהן זצ"ל
מייסד ת"ת ביבאס, הצדיק החכם רבי רפאל ביבאס זצ"ל

